

GONIEC KRAKOWSKI

Ceny zasadnicze ogłoszeń: Za wiersz o wysokości 1 mm 22 mm szerokości (1 szpalta) po 36 groszy, „marginesowe” po złotych 3 — za 1 milimetr w jednej szpalcie (szerokość szpalty 45 milimetrów) Adres „Goniec Krakowski”, Kraków, Wielkopole 1, tel. 22061.

Rok VI.

Nr. 252.

Kraków, piątek 27 października 1944

Nie zamówione przez Redakcję rękopisy będą zwracane autorom jedynie przy dołączeniu porta zwrotnego. Prenumerata miesięczna 6.— zł., z odnośnikiem do domu 6.50 zł. W Rzeszy z dopłatą porta 7.50 zł. W Gen. Gub. tylko prenumerata przez przesyłkę pocztową. Konto czekowe: Warszawa 658.

Bitwa morska na wschód od Filipin.

Japończycy zatopili 7 okrętów wojennych i 4 transportowce.

Tokio, 26 października. We wtorek popołudniu główna kwatera cesarska wydała komunikat następującej treści:

Od wtorku rano nasze jednostki marynarki wojennej dokonały gwałtownego ataku swemi formacjami morskimi i lotniczymi na wodach na wschód od Filipin przeciwko formacji nieprzyjacielskiej oraz flocie transportowej. Wyniki, które dotychczas zostały ustalone, przedstawiają się następująco:

Zatopiono: 4 lotniskowce, w czem jeden klasy „Enterprise”, 2 krążowniki, 1 kontrtorpedowiec i co najmniej 4 statki transportowe.

Uszkodzono ciężko 2 lotniskowce, 1 okręt liniowy, 2 krążowniki.

Nasze własne straty składały się z 2 krążowników i 1 kontrtorpedowca, które zatonęły.

Flota japońska w akcji.

Tokio, 26 października. Cała stołeczna prasa poranna z środy wskazuje w wielkich tytułach na fakt, że w bitwie pod Filipinami flota japońska odniosła lwią część sukcesów w rozegranych dotychczas dwudniowych walkach.

Wszystkie dzienniki podkreślają z wielkim zadowoleniem wkroczenie japońskich okrętów wojennych do akcji i spodziewa się, że uda się im po zadaniu pierwszych ciężkich ciosów aliantom spowodować jeszcze dalsze straty w szeregach amerykańskich. Jak podają sprawozdania frontowe, eskadra amerykańska składa się z przeszło 10 lotniskowców oraz koniecznej dla zabezpieczenia ich liczby okrętów liniowych, krążowników i kontrtorpedowców. Po stwierdzeniu pozycji zajmowanej przez flotę aliancką, czego dokonały japońskie samoloty wywiadowcze w dniu 24 października rano, nastąpił pierwszy atak powietrzny samolotów marynarki japońskiej. Powiodło się prztem natychmiast trafić bombami i torpedami kilka z pośród okrętów amerykańskich. Jeden okręt liniowy i dwa krążowniki doznały ciężkich uszkodzeń, podczas gdy na jednym lotniskowcu wybuchł pożar, a drugi legł na falach niezdołny do manewrowania.

Dopiero po 24 godzinach okręty wojenne floty japońskiej wkroczyły do akcji. Już w godzinę po rozpoczęciu bitwy można było zareportować o zatopieniu dwóch lotniskowców amerykańskich oraz jednego krążownika. Tak ciężkie straty poniesione na wstępie skłoniły Amerykanów do zawrócenia. Podczas pościgu prowadzonego przez japońskie okręty zatopiono w krótkim okresie czasu dwa dalsze lotniskowce, jeden krążownik i jeden kontrtorpedowiec. Zakończono już zniszczenie czterech wyładowanych po burty transportowców, które przybyły celem wzmocnienia amerykańskich wojsk desantowych na Leyte, zostało dokonane również wyłącznie przez jednostki floty japońskiej i to w nocy na 25 października.

Walki powietrzne nad Kuryllami.

Tokio, 26 października. Pomimo niekorzystnych warunków atmosferycznych, a-

Czangkaiszek nie dokonał zjednoczenia Chin.

Sztokholm, 26 października. Niezgodność w Chinach jest przyczyną sukcesu ofensywy japońskiej na tym terenie, pisze dziennik „Daily Express” w artykule wstępnym, przytoczonym przez brytyjską służbę informacyjną.

Dziennik wywodzi dalej: Utrzymuje się fikcja, że Chiny należą do wielkich mocarstw alianckich. Czangkaiszeka uważa się wciąż jeszcze jako rządcę Chin w takim samym stopniu, jak Roosevelta dla Stanów Zjednoczonych, Stalina dla Związku Sowieckiego a Churchilla dla Imperium brytyjskiego. Niestety jest to tylko fikcja, ponieważ Czangkaiszek posiada efektywną kontrolę tylko nad częścią Chin. Dziennik oświadcza, że w Czungkingu nawet istnieje niezgodność zdań i że obecnie wysuwa się na czoło bracia Chen, nastawieni antydemokratycznie i przeciw aliantom. Chiny są zbyt wielkie dla rządów jednego człowieka i musi tam prawdopodobnie dojść do jakiegoś federacyjnego rządu pod jakkolwiek postacią. Należy w każdym razie przyznać, że próby Czangkaiszeka zjednoczenia Chin pod swem kierownictwem nie powiodły się.

Szanghaj 26 października. Rząd Czungkingu uważa komunistów chińskich jako rewolucjonistów stawiających się poza prawem na skutek utworzenia własnej armii.

Ijanci — jak podaje Japońskie sprawozdania frontowe — kontynuowali swe regularne loty zwiadowcze i ataki powietrzne na obszar najdalej na północ wysuniętej grupy wysp japońskich, tj. Kuryllii.

Formacja 6 bombowców zaatakowała w dniu 24 października wyspę Para-Muszir, położoną przed Kamezatka oraz szereg dalszych wysp. Myśliwcy japońscy, którzy wystartowali natychmiast do walki po-

wietrznej, zestrzelili 2 z pośród tych maszyn i zmusili resztę do zawrócenia, nie doznając strat ze swej strony. Jak podkreśla się w kołach wojskowych w Tokio — na tym obszarze panują już arktyczne warunki atmosferyczne, co zmusza Amerykanów do dokonywania specjalnych czynności zapobiegawczych, celem chronienia samolotów od oblodzenia.

Amerykanie musieli zatopić własny krążownik.

Sztokholm, 26 października. Rozgłosiła w Sztokholmie wiadomość ostatnio, że podczas bitwy na południowym Pacyfiku zatopił lekki krążownik amerykański „Princeton”.

Komunikat wydany przez admirała Nimitza oznajmia, jak podaje agencja Reutersa z Nowego Jorku, że amerykańskie okręty musiały zatopić krążownik „Princeton”, ponieważ uległ on ciężkim uszkodzeniom, a komory amunicyjne eksplodowały na nim. Kapitan okrętu oraz 1.500 oficerów i marynarzy zostało uratowanych.

Polemika z Mac Arthurem.

Tokio, 26 października. We środę podczas konferencji prasowej rzecznik rządu zajął się kwestią oświadczenia złożonego rzekomo na Leyte w kwaterze głównej Mac Arthura.

Amerykańskie siły zbrojne miały — według tego oświadczenia — dokonać obecnych akcji desantowych jako pierwszego kroku, zmierzającego do „oswobodzenia całych Filipin”. Oświadczenie to twierdzi następnie, że rząd filipiński prezydenta Laurel, utworzony pod naciskiem nieprzyjacielskich i dlatego też nie opiera się, na prawie, a natomiast wspierany przez Amerykanów rząd Osmena właściwym jest dla oswobodzonych obszarów. Jest to groteskowa usurpacja ze strony Mac Arthura, aby, jak zaznaczył rzecznik, mówić o jakimś oswobodzeniu Filipin, skoro ten kraj jest gotów wysłać z końcem miesiąca statek „Hakusen Maru” do portu Nahodoka, położonego w pobliżu Władystoku. Ma się tam przejąć amerykańskie dary dla jeńców i internowanych w Japonii osób cywilnych. Odejście statku wymaga jeszcze zapewnienia ze strony Ameryki odpowiedniego konwoju. Jak wiadomo, chodzi przytem o 1^{1/2} tysiąca ton darów amerykańskich, przyczem w sprawie ich wysłania toczyły się już pertraktacje od pewnego czasu.

Faktem jest — stwierdził na zakończenie rzecznik — iż Japonia jest bojownikiem o

oswobodzenie Filipin i nie domaga się żadnego odszkodowania za tyle ofiar, złożonych przez nią, oraz że Filipiny mogą zająć należne im miejsce w rodzinie narodów wschodnio-azjatyckich. Zgodnie ze słowami premiera Koiso, Japonia nie zmierza do niczego innego, jak tylko do wspierania w jej rozwoju silnej i niezawisłej Republiki Filipińskiej. Mac Arthur powrócił, aby raz jeszcze zostać wypędzonym. Wyładowanie na Leyte jest przygrywką do zniszczenia, które będzie udziałem amerykańskich sił zbrojnych na skutek skoncentrowanej akcji narodów Azji Wschodniej.

Amerykańskie dary dla jeńców

Tokio, 26 października. Jak oświadczył rzecznik rządu we środę wobec korespondentów zagranicznych, rząd japoński jest gotów wysłać z końcem miesiąca statek „Hakusen Maru” do portu Nahodoka, położonego w pobliżu Władystoku. Ma się tam przejąć amerykańskie dary dla jeńców i internowanych w Japonii osób cywilnych. Odejście statku wymaga jeszcze zapewnienia ze strony Ameryki odpowiedniego konwoju. Jak wiadomo, chodzi przytem o 1^{1/2} tysiąca ton darów amerykańskich, przyczem w sprawie ich wysłania toczyły się już pertraktacje od pewnego czasu.

Posiedzenie rządu w Japonii.

Tokio, 26 października. W obecności cesarza odbyło się dnia 25 października w pałacu cesarskim posiedzenie rządu japońskiego pod przewodnictwem premiera Koiso, przyczem podpisano ważne ustawy.

Równocześnie w prezydium rady ministrów odbyła się konferencja szeregu japońskich rządowych instancji doradczych.

Polityka portugalska bez zmian.

Lizbona, 26 października. Dzień 25 października przyniósł gorzkie rozczarowanie osobom szerczącym plotki o Portugalii.

W tym dniu odbyło się w Lizbonie nadzwyczajne posiedzenie Zgromadzenia Narodowego, zapowiedziane od dłuższego czasu. Pewne elementy czekały na ten dzień z gorączkowym napięciem. Czegoż to one nie spodziewały się po tym posiedzeniu i jakich to nadziei nie żywiono w pewnych sferach politycznych! Zerwanie stosunków z Japonią — zdaniem tych ludzi — było już faktem postanowionym. Chodziło właściwie już tylko o to — jak oświadczać — czy ma się wypowiedzieć wojnę Japonii i równocześnie zerwać stosunki z Niemcami. Najśmielsi z pośród nich opowiadali nawet o ustąpieniu rządu i założeniu nowego państwa demokratyczno-parlamentarnego.

Oczekiwane sensacje nie nastąpiły jednak, a posiedzenie miało przebieg taki, jak rząd zapowiedział miesiąc temu. Odbyło się ono zgodnie z niedługa ale znamieną tradycją portugalskich zgromadzeń narodowych: Po

Żołnierz USA doby obecnej.

Po skończonej Wielkiej Wojnie 1914—18 roku powracał żołnierz amerykański do swych pieleszy rodzimych, przekonany o wyższości yankesa nad innymi narodami.

Atoli zdumienia jego pierzchy nader szybko. Gdy znalazł się u siebie w domu, nikt się nim nie zainteresował, miejsca dla niego nie było, bo jego miejsce pracy zajęli inni w tym czasie, kiedy on walczył i narażał swe życie, poprostu został wyrzucony poza nawias życia, wielu z rozgoryczenia wstąpiło w szeregi gangsterów.

Niewiele lat upłynęło a USA znowu wstąpiły na ścieżkę wojenną, a odsunięte od misy elementy, stały się pożądanymi. Około 60% podoficerów rekrutuje się z dawnych żołnierzy z Wielkiej Wojny. Należy wziąć pod uwagę jeszcze i tę okoliczność, iż stopień wykształcenia 7-miljon. armii USA nie jest taki, jak w państwach, które mają za sobą stare tradycje wojenne i starą szkołę żołnierską.

Mówimy właśnie o starych tradycjach wojennych, żołnierz USA nie ma ich, i to właśnie powoduje, iż walczy on zupełnie inaczej, niż żołnierz europejski.

Podczas gdy w Europie strony walczące będącoby w miarę możności zachowują stare jeszcze pojęcia dawnej rycerskości, to żołnierz amerykański z zupełnie innymi pojęciami wchodzi do walki. Wychowany w tradycjach rozmachu i zarabiania pieniędzy mimowoli przynosi ze sobą te poglądy w szeregi wojskowe. Dla niego wróg, to nie jest przeciwnik, którego trzeba pobić; nie, to konkurent, którego trzeba zupełnie zniszczyć.

Już podczas pierwszej wojny światowej obserwowano takie fakty, iż na pozycjach, które amerykański żołnierz zajmował, o ile nie miał przewagi liczebnej i technicznej, zawsze te pozycje były lekko zdobywane przez żołnierza niemieckiego. Sposób prowadzenia obecnej wojny, przez dowódców USA przypomina system Wschodu, użycia masy materiału wojennego i masy żołnierza.

Sztab USA powierza rozstrzygnięcie maszyn, przypomina nam to wszechwładne panowanie maszyn w przemyśle amerykańskim, maszyna w postaci wozów pancernych, samolotów, komasacja potwornej ilości artylerji mają udostępnienie opanowanie danego terenu piechocie, która faktycznie ogranicza się raczej do przyścia na teren wywalczony i ogolony bez jej faktycznego udziału w walce. Ale do osiągnięcia takiego wyniku sztab amerykański rzuca olbrzymie masy wszystkiego, szafując tem bez oglądania się na jakiegokolwiek straty czy w ludziach czy w materiale — prowadzenie wojny na sposób prowadzenia interesu.

Żołnierz USA jest znakomicie wyposażony, wyposażony i zaopatrzone w znakomitą broń. Dotychczasowe wyniki walk żołnierza amerykańskiego z niemieckim wykazały, iż wyniki pozytywne, które osiągnął żołnierz amerykański zawdzięczał przewadze materiału wojennego i przewadze liczebnej, przyczem jednakże tym wynikiom towarzyszyły może aż nazbyt wielkie ofiary w ludziach i materiale.

(A. J.)

Dalsze ataki na generała Franco.

Berno, 26 października. Organ komunistyczny francuskiego ruchu partyzanckiego „Le Patriot” w Lyonie w artykule pod tytułem „Nie zapomnijmy o generale Franco” podjęga do wojny przeciwko Hiszpanii.

Francja jest obecnie uwolniona, stwierdza artykuł, ale po drugiej stronie Pirenejów „jej młodsza siostra, republika hiszpańska od 6 lat żyje w kajdanach”. W Paryżu został utworzony „francuski narodowy komitet pomocy dla Hiszpanii”.

kilku krótkich słowach wstępnych izba przeszła do porządku dziennego, który przewidywał obrady nad projektem ustawy, zmierzającej do uprzemysłowienia i elektryfikowania kraju. Premier Dr. Salazar wraz z rządem podkreślił, iż zależy mu na tym, aby udowodnić w sposób widoczny, że Portugalia nie prowadzi polityki zgniłej lub też niespodzianek, a zwiastuje oświadczenia rządu są wiarygodne pod każdym względem.

Skoro powołano Zgromadzenie Narodowe celem obradowania nad elektryfikacją i uprzemysłowieniem kraju, to każdy obywatel może być przekonany, że dyskutować się będzie jedynie nad temi a nie nad jakiegokolwiek zagadnieniami. Nauka, jakiej udzielił Salazar swemu narodowi, ma jednak swe znaczenie również dla zagranicy. Umysława ona, że nie należy żywić wątpliwości co do ciągłości polityki portugalskiej i to tem mniej w chwili, gdy Salazar powołał dopiero do władzy nowy gabinet Zjednoczenia Narodowego.

Silne walki w zachodniej Holandji.

Ogień nekający latających bomb na Londyn trwa. — Postępy akcji zaczepnej wojsk węgierskich pomiędzy Dunajem i Cisą. — W rejonie Debreczyna zniszczono masę odciętych od połączeń wojsk sowieckich. — W Prusach Wschodnich niem. oddziały pancerne wyparły bolszewików na Wschód.

Berlin, 26 października. Naczelna Komenda Niemieckich Sił Zbrojnych komunikuje z Głównej Kwatery Führera w dniu 26 października:

Nad ujściem Skaldy na północ od Antwerpri i w rejonie Hertogenbosch gwałtowne walki przybrały jeszcze na intensywność. Atakującym formacjom pierwszej kanadyjskiej i drugiej brytyjskiej armii, wspieranym przez silne jednostki lotnictwa bliskiego wsparcia, dopiero po ciężkich zmaganiach, w toku których poniosły wysokie straty, udało się nieznacznie zyskać na terenie. Udaremniłono zamierzone przez nie przedsięwzięcie. Na całym froncie pomiędzy środkową Holandją a granicą lotaryńską doszło tylko do lokalnych potyczek. W rejonie źródeł rzeki Mortagne w zachodniej Wogezach nasze wojska stawiają zalety opór formacjom nieprzyjacielskim, które na kilku odcinkach wlały się na nasze główne pole walki. Załogi twierdz u ujścia Zyrondy podjęły dalsze skuteczne wypadki patrolowe na swe przedpoja.

Ogień nekający broni „V-1“ na Londyn trwa dalej.

W Apeninach struskich nasze wojska ujęły swe pozycje pomiędzy Vergato a rejonem na północ od Loiano. Na północny wschód od miasta Amerykanie przy użyciu skoncentrowanych sił lądowych i powietrznych nadaremnie próbowali rozszerzyć lokalne włamanie. Nieprzyjacielskie grupy zaczepne zniszczone.

Nad Adriatykiem nie doszło do żadnych dalszych działań bojowych.

Z Bałkanów zaraportowano o zniszczeniu mniejszej grupy bojowej złożonej z band i Bułgarów nad północno-wschodnią granicą Albanii oraz o trwających nadal walkach w rejonie zachodniej Morawy.

Pomiędzy Dunajem a Cisą węgierskie akcje zaczepne przyniosły sukcesy. Nad dolnym biegiem Cisy i w rejonie miasta Szolnok w dalszym ciągu toczą się uporczywe walki.

W rejonie bojowym Debreczyna nasze formacje pancerne skutecznie wspierane przez lotnictwo zniszczyły trzon odciętych od ich połączeń z zapleczem 30-tej sowieckiej dywizji kawalerii i 3-ej sowieckiej brygady pancerniej. Na południe od miasta Nagy Kallis (Grosskarol) w rejonie rzeki Szamos oraz we wschodnich Beskidach zafalowały się kilkakrotnie natarcia i wypadki nieprzyjacielskie. Pomiędzy Warszawą i Bugiem nasze wojska odparły atakujących bolszewików, którzy ponieśli poważne straty.

Nad Nerwią rozgorzały gwałtowno walki z dywizjami nieprzyjacielskimi, które przystąpiły do akcji ze swych przyczółków mostowych. Ich zakrojone na wielką skalę ataki, rozpoczęte huraganowym ogniem i wspierane znacznymi siłami lotnictwa bliskiego wsparcia oraz czołgów, powstrzymano w ciężkich walkach lądowych.

Przeciwdziałania naszych grup pancernych w licznych miejscach wyparły nieprzyjaciela. Zniszczono przytem wiele czołgów sowieckich.

Pod Góldap i w rejonie na południowy wschód od Gumbinnen nasze siły pancerne w przeciwnościach zyskały na terenie w kierunku wschodnim. No pozostałych odcinkach tego rejonu bojowego nieprzyjacieli w kilku miejscach atakował znacznymi siłami. Pojedyncze włamania zaryglowano.

W Kurlandji ataki nasze doprowadziły do polepszenia linii frontu. Pozycje nasze na półwyspie Sworbe utrzymały się, mimo niezwykle ciężkich ataków nieprzyjacielskich. Marynarka wojenna i lotnictwo szczególnie skutecznie wspierały wojska

lądowe. Ponad rejonem bojowym Prus Wschodnich bolszewicy w gwałtownych walkach powietrznych i na skutok ognia artylerji przeciwlotniczej lotnictwa straciłi wczoraj 46 samolotów.

W Finlandji północnej i na froncie północnego oceanu Łodowego pod Kirkenes nasi grenadierzy i strzelcy górscy odparli nieprzyjacielskie wypadki zwiadowcze. Jednostki marynarki zestrzeliły ponad rejo-

nem wybrzeża Norwegji 8 samolotów nieprzyjacielskich.

Anglo-amerykańskie samoloty nurkowe ponownie ostrzelały ludność cywilną, przedawszystkiem w rejonie Nadrenji. Nasza artylerja przeciwlotnicza zestrzeliła 16 takich samolotów nurkowych. Pojedyncze samoloty brytyjskie zrzuciły we wczesnych godzinach wieczornych bomby na Hannover.

„Pół tuzina rządów“ we Francji.

Sztokholm, 26 października. Berneński korespondent dziennika „Stockholms Tidningen“ odbył rozmowę z dobrze poinformowanym Paryżaninem na temat sytuacji we Francji po uznaniu rządu generała de Gaulle'a.

Interpelowany Paryżanin powiedział m. in. co następuje:

Fakt uznania rządu de Gaulle'a nie jest w stanie zatuszować tego, że we Francji istnieje obecnie całe pół tuzina rozmaitych rządów. Wszystkie one domagają się uznania i mają pretensje do decydowania w sprawach prowadzenia kraju. Jeżeli uznanie ich nie następuje ze strony czynników wyższych, natenczas usilują one wykonywać swą władzę conajmniej na miejscu.

Względy wojskowe zdecydowały o uznaniu de Gaulle'a.

Berlin, 26 października. Jak oświadcza w tutejszych kołach politycznych, odnosi się wrażenie, że względy wojskowe zdecydowały w pierwszym rzędzie o uznaniu de Gaulle'a przez aliantów.

Chaotyczne stosunki we Francji, stwierdzone nawet przez neutralnych obserwatorów, wraz z połączeniem z nimi niebezpieczeństwem dla dowozu alianckich posiłków, skłoniły widocznie generała Eisenhowera do zrezygnowania z osobistej niechęci wobec de Gaulle'a i popierania jego uznania, celem wzmocnienia autorytetu de Gaulle'a i użycia go do naprawy chaotycznych stosunków.

W Berlinie natomiast wątpli, czy de Gaulle uda się stworzyć normalne stosunki. — W berlińskich kołach politycznych nie wypowiedzają się na temat, do jakiego stopnia także momenty polityczne odgrywały rolę przy uznaniu de Gaulle'a. W Berlinie ograniczają się do stwierdzenia, że rząd de Gaulle'a nawiązując do dawnych tendencji francuskich, miał skłonność do roznożecia pewnej grv politycznej z Moskwą, co prawdo-

podobnie mogło zdecydować o uznaniu de Gaulle'a przez Stany Zjednoczone i Anglię.

Zmarł Ludwik Renault.

Genewa, 26 października. Radio londyńskie donosi, że znany francuski fabrykant samochodów Louis Renault zmarł wczoraj na udar serca w jednym ze szpitali paryskich.

W pewnych kołach krąży pogłoski, że Ludwik Renault nie zmarł śmiercią naturalną. Jak wiadomo, przeciwko Renaultowi, jak też i przeciwko wielu innym Francuzom podniesiono oskarżenie z powodu „współpracy z wrogiem“. Aby wymusić z niego zeznanie, oddano go pewnej metodzie dochodzeń policyjnych, które według tutejszych informacji spowodowały jego śmierć.

Likwidacja „czerwonych“ na granicy franc.-hiszpańskiej.

Madryt, 26 października. Generalny dowódca w Burgos, generał Yague w wywiadzie udzielonym dziennikowi hiszpańskiemu „Informacion“ oświadczył, że bolszewików, którzy wtargnęli z Francji do Nawary, zdolano w ciągu 6-ciu dni zlikwidować w wyniku akcji narodowych wojsk hiszpańskich.

W dniu 4 października, jak mówił Yague, wtargnęli na hiszpański teren graniczny dwie wojskowe grupy bolszewików w sile 500 i 300 ludzi. Większą część tych zorganizowanych wojskowo band wzięto do niewoli. Reszta uciekła do Francji. Bolszewicy czynili wrażenie wygłodzonych i obszarpanych i działali powodując się nienawiścią przeciwko narodowej Hiszpanji. Według zeznań jeńców, bolszewicy emigranci hiszpańscy dali sobie wznówić, że w narodowej Hiszpanji panują chaotyczne stosunki i że beda mogli z łatwością przedrzeć się do Asturji oraz zorganizować w całym kraju wojnę partyzancką. Jednak już na pograniczu pirenejskim ludność wystąpiła zdecydowanie przeciwko intruzom. Generał Yague stwierdził, że akcja przeciwko bolszewikom w Nawarze jest już zakończona.

Tito zainteresowany Macedonją

Berlin, 26 października. Dziennik turecki „Yeni Sabah“ donosi z Sofji, że przybył tam delegat Tito, aby zakomunikować swe zadania przyszłemu rządowi macedońskiemu.

Domagają się oni, by miasta Kavalla i Saloniki zostały przyłączone do Macedonji, przyczem Saloniki mają być stolicą Macedonji. Informacja, podana przez dziennik turecki jest o tyle sensacyjna, że wskazuje, w jak wielkim stopniu Unja Sowiecka interesuje się problemem macedońskim. Jak wiadomo, na wstępie wizyty Churchilla w Moskwie wezwano rząd bułgarski do opuszczenia Tracji i Macedonji. Zamłarem republikli sowieckiej, coraz wyraźniej objawiającym się jest to, by Macedonja uzależniona od Moskwy, była samodzielnym państwem w ramach sferowanej Jugosławji.

Informacje te potwierdzają dalej, że Grecja w przyszłości ma nie pozostawać pod wpływami angielskimi. Bolszewicy zamierzają bowiem zabezpieczyć sobie wolną re-

kę na całych Bałkanach i to łącznie z Tracją.

Postępy bolszewizacji Bułgarji.

Budapeszt, 26 października. Radio sofijskie kilkakrotnie podawało w ostatnich dniach, że w całej Bułgarji zakłada się „towarzystwa dla popierania przyjaźni bułgarsko-sowieckiej“.

Związki takie istnieją już we wszystkich miastach, a także po wsiach organizuje się takie towarzystwa.

Rząd grecki realizuje program komunistyczny.

Sztokholm, 26 października. Radio londyńskie podaje, że komitet greckiej partji komunistycznej obiecał wspierać rząd grecki, gdyż zasady partji pokrywają się z programem rządu.

Sycylja wciąż niespokojna.

Strajki, demonstracje i rozruchy

Sztokholm, 26 października. Z Włoch, zaletych przez aliantów dochodzą tu wiadomości, że rozruchy na Sycylii nabierają coraz to większego rozmiaru.

Cała wyspa prawie objęta jest akcją separatystów. Rzymski korespondent pisma „Göteborgar Handelszeitung“ twierdzi, że rozruchy są poważniejsze, niż początkowo się wydawało. Zaczęło się wszystko od strajku pracowników w Palermo, powstałego na tle zadań o podwyżkę płac. Ogólny ferment socjalny spotęgował się z powodu coraz to większego braku żywności i w związku z tem ogromnej drożyzny.

Dowiedziawszy się o wypadkach w Sycylii przedstawiciele prasy zagranicznej, zwrócili się do rządu w Rzymie o informacje, których w następujących słowach udzielił minister Aldisio:

Sycylja pod względem produkcji rolniczej nie jest krajem samowystarczalnym. Kraj jest uzależniony od dowozu zzewnątrz. Zapasy, którymi kraj dysponuje, najwyżej wystarczą do połowy grudnia. Sytuacja aprowizacyjna więc niepokoi silnie ludność.

Sycylijski ruch separatystyczny wywołuje zbyt wielkie obawy w włoskich kołach rządowych, mimo to jednak nie zaprzecza się, że fatalna sytuacja aprowizacyjna idzie mu na rękę. Dlatego też podkreślają konieczność natychmiastowej pomocy. Wysoki komisarz dla Sycylii skarżył się wobec przedstawiciela szwajcarskiej agencji prasowej, że aljanci ponoszą wiele winy za obecne rozruchy, gdyż uznali Sycylię jako kraj samowystarczalny.

Burzliwe demonstracje w Palermo zakoń-

Ambasador sowiecki dementuje stosunki z królem Karolem.

Sztokholm, 26 października. Ambasador sowiecki we Waszyngtonie zdementował zdecydowanie przypuszczenie, jakoby Związek Sowiecki utrzymywał stosunki z byłym królem Karolem rumuńskim.

Aresztowano 33 ex-ministrów.

Berno, 26 października. Jak się zdaje, wzrosła ostatnio w Bułgarji liczba aresztowanych b. ministrów.

Agencja Reutersa donosi ze Sofji, że aresztowano 33 byłych członków gabinetu, między nimi 4-ch premierów. Wszyscy oni postawieni będą przed sąd wojenny, a wytoczyć się zamierza przeciw nim procesy polityczne.

Niepokoje w Guatemali trwają.

Madryt, 26 października. Według doniesienia agencji „EFE“ z Meksyku, usunięty prezydent Guatemali, Ponce, przybył samolotem do Meksyku w towarzystwie kilku członków swego dawnego gabinetu.

Niepokoje w Guatemali trwają dalej. Ludność jest zawiązana w gwałtowne walki partyzanckie. Nowy komitet rządowy zamianował Gabriela Orleanu ministrem finansów, Pedro Confino ministrem rolnictwa, Juana Cordove ministrem spraw wewnętrznych i Rafaela Peroba ministrem robót publicznych.

Katastrofa kolejowa w środkowej Portugalji.

Lizbona, 26 października. Przepełniony pociąg osobowy wyjechał 22 października, wjeżdżając na dworzec Obidos w środkowej Portugalji. Kilka wagonów spadło z nasypu. 15 osób odniosło rany. Kierowca lokomotywy poniósł śmierć, gdyż rozpoznając zawczasu niebezpieczeństwo nie opuścił swego stanowiska i poświęcając swe życie udaremnił nastąpieniu większego nieszczęścia.

W kilku wierszach.

Jak donosi agencja Reutersa, radio rzymskie podało do wiadomości, że z ogólnej liczby włoskich jeńców wojennych, wynoszącej przypuszczalnie 1.180.000 ludzi, 250.000 znajduje się jeszcze w rękę brytyjskiem, a 110.000 w rękę amerykańskiem.

Radjo Ankara podaje do wiadomości, że Turcja zamierza w najbliższym czasie zamianować przedstawiciela dyplomatycznego przy prowizorycznym rządzie de Gaulle'a.

Do Limy powrócił były prezydent państwa peruwiańskiego, Pardo, który 25 lat temu obalony został na skutek rewolucji i od tego czasu przebywał zagranicą.

Brytyjska Izba Gmin — jak donosi agencja Reutersa — zezwoliła na dodatkowy kredyt w wysokości 1,4 miljarda funtów szterlingów, które mają być zużyte na cele wojenne.

51 członków poselstwa rumuńskiego w Turcji — jak donosi dziennik „Vanguardia“ z Ankary — odmówiła posłuchania rozkazu swego rządu powrotu do Bukaresztu specjalnym samolotem.

czyli się rozlewem krwi, gdyż 19 osób zostało zastrzelonych, a 102 odniosły rany.

Berno, 26 października. Jak podaje depesza agencji amerykańskiej „United Press“, otrzymanej z Rzymu, zaarrestowano 10 przywódców separatystycznych w Palermo pod zarzutem rozszerzania niedozwolonych manifestów. Oczekuje się dalszych aresztowań. W Palermo — jak podaje ta sama depesza — sytuacja przedstawia się wciąż „niebezpiecznie i niespokojnie“. Wszyscy pracownicy państwowi zabrajkowali i zorganizowali pochody, ciągnące po ulicach miasta tak, że wszystkie urzędy i instytucje publiczne nie pracują.

Ruch separatystyczny wywołali Anglicy.

Medjolan, 26 października. Ze źródła wla-rygodnego dochodzą wiadomości, że wpływy angielskie grały poważną rolę w czasie ruchu separatystycznego na Sycylii.

Anglicy spodziewali się, że osiągną odłączenie Sycylii na skutek ruchu zmierzającego do autonomji, który sami stworzyli. Przewidzieli im myśl stworzenia ze Sycylii na tej drodze wysuniętego punktu strategicznego na morzu Śródziemnym oraz włączenia go do Imperjum brytyjskiego.

Komuniści we Włoszech atakują Anglię i USA.

Medjolan, 26 października. Radjostacja amerykańska z Neapolu donosi, że w czołowych kołach komunistycznych na terenie okupowanych Włoch coraz bardziej wra-atają antyangielskie nastroje.

Komunistyczny wydział bezbożników włoskich w jednej z deklaracji oskarża Anglików, że jedynie oni są odpowiedzialni za biedę i głód, jaki panuje na terenie okupowanych Włoch. Rządy w Londynie i Waszyngtonie miały udaremnić przejazd przez Dardanale 10 sowieckim parowcom transportowym, które zamierzały dostarczyć do Włoch zboże i żywność. W czołowych kołach angielskich i amerykańskich istnieje obawa, mówi dalej doniesienie, że Kremlowi udało się pozyskać dla siebie sympatię narodu włoskiego.

KRONIKA

Październik
26
Czwartek

Dziś: Ewarysta pap.
Jutro: Sabiny
*
Dziś obowiązuje zaclemnienie od g. 17.40 do 6.00

Przedłużenie ważności legitymacyj dekadowców.

W myśl zarządzeń odpowiednich władz, ważność legitymacyj dekadowców, zwalnających ich od robót szacowniczych, ulega przedłużeniu od dnia 25 do 31 października 1944 roku. Jednocześnie kierownicy odpowiednich biur zarządza, aby 70 procent ich personelu biurowego przepracowało jeden dzień roboczy przy pracach szacowniczych, w ciągu najbliższych 7 dni.
Dalsze przedłużenie ważności legitymacyj nastąpi jedynie na podstawie przepisowego potwierdzenia kierownictwa robót szacowniczych, o uczestniczeniu w pracach obronnych.

Przed Zaduszkami na cmentarzach krakowskich.

(r) Zbliża się dzień święta umarłych. Dlatego też ostatnie dni października stoją w okolicach przycmentarnych pod znakiem przygotowań. Stragany kwiatowe zaopatrzają się już w wielką liczbę wienieców, doniczek z kwiatami, wianeczek kwiatów żywych, papierowych i metalowych.
Również przygotowano już przed cmentarzami stoiska z świeczkami nagrobkowymi, na które zapotrzebowanie jest bardzo duże.
U bram dwóch krakowskich ogrodów umarłych — na Rakowicach i na Salwatorze coraz wiecej przybywa i kwiatów i świeczek... Obecnie pełni obrótów przemysł produkcyjny oraz handlu w tej branży zbliża się ku swemu punktowi szczytowemu.
Już obecnie wiele grobów udekorowanych jest przez tych, którzy do wspomnienia o swych najbliższych odnoszą się z największym pietyzmem.

Nowy znaczek pocztowy.

Z okazji 5-lecia istnienia Generalnego Gubernatorstwa (26. X. 1944) Niemiecka Poczta Wschód emitowała nowy znaczek pocztowy w nominalnej wartości 10 zł., powiększonej o 10 zł. jako dodatku przeznaczzonego na fundusz kulturalny.
Powyższy znaczek, projektowany przez grafików wiedeńskich, przedstawia Zamek krakowski od strony południowo-wschodniej.
Znaczek wykonano w dwóch kolorach, w ograniczonej ilości, w Państwowej Drukarni w Wiedniu, w małych arkuszach po 8 sztuk.

O czystości okien.

(tp) Im mniej i krócej światła słonecznego w ciągu dnia, tem więcej powinniśmy dbać o czystość okien w naszych mieszkaniach. Przejrzyste szyby wytwarzają miły nastrój i wpływają uspokajająco na nerwy domowników. Co do sprawy, jak często należy myć okna, zdania są podzielone. Najlepszym wskaźnikiem będzie tu brud, prosząc się wprost o usunięcie.
Mycie okien zaczynamy od ram. Najpierw myjemy górne, potem dolne części ramy. Woda do mycia powinna być letnia z domieszką salkinaku, od którego brud schodzi szybko. Najlepiej posługiwać się miękką namydloną ściereczką, a nie szorstką, gdyż od tarcia schodzi farba. Do czyszczenia szyb używa się najrozmaitszych środków. Najbardziej polecą się wodę letnią z odrobiną amoniaku lub domieszką skazonego spirytusu. Najprostszym sposobem będzie jednak smarowanie szyb okiennych papką zrobioną z kredy i amoniaku. Papkę rozkładamy cienką warstwą po szybie, po wyschnięciu zaś przecieramy do czystości dwoma ściereczkami. Po zabiegu szyby będą lśniły czystością.

Kronika żałobna.

(si) W ostatnich dniach na terenie Krakowa zmarli: Wiktorja Nemeš, wdowa, lat 77; Stanisław Kuc, kupiec, lat 53; Stanisław Marjańczyk, lat 58; Michał Cehalicz, kupiec, lat 60; Katarzyna Nablawa, wdowa, lat 56; Zofia Trentowska, lat 57; Jan Wicher, lat 68; Andrzej Oziębło, lat 17; Stanisława Gajewska, lat 61; Marja Marjałkówna, lat 16; Halinka Gien, lat 14; Stanisława Grzebiło, lat 37; Władysława Biorzarowska, lat 37; Wincenty Dydał, lat 86; Marja Molicka, lat 67.

Z pamiętnika Warszawianina.

W płonącej Warszawie.

— No, co tam? — pyta.
— Idę zobaczyć, czy da się pójść do domu — odpowiadam.
Idziemy wszyscy. Mimo wczesnej pory już kilka osób wygląda przez furtkę. Dochodzimy do nich.
— Co tam słychać? — pyta lekarka.
— Cicho — odpowiada ktoś z grupki.
— Jak na Placu Zbawiciela?
— W naszych rękach.
— Czy można iść na Mokotów? — pyta mój współtowarzysz.
— Nie, jeszcze nie.
Zaczynamy rozważać sytuację. W trakcie rozmowy okazuje się, że od strony 6-tego Sierpnia niema przejścia na Ochotę. Ponieważ lekarka idzie na Sienną, postanawiam pójść z nią i spróbować dotrzeć do domu od strony ulicy Towarowej.
Powziąwszy to postanowienie zaczynamy rozglądać się po ulicy. Marszałkowska od strony Alei Jerolimskiej pod murami domów szybko przemykają nieliczni przechodnie. Dochodzi do nas kobieta.
— Skąd pani idzie? — pytam.
— Z rogu Nowogrodzkiej i Kruczej.
— Swobodne przejście?
— Można przejść, ale trzeba uważać na obstrzał.
— Postanawiamy iść. Lekarka rusza pierwsza, a ja poźniejszymi się z współtowarzyszem „tapczanem” ruszam za nią.
Jakże ulica zmieniła się w ciągu nocy!
Na środku ulicy stoi tramwaj — „18” — sta-

Bezwzględna czystość chroni przed chorobą.

Nie uchylać się od szczepień przeciwtyfusowych.

Niekroć następują jakieś kataklizmy społeczne — błąd, to w postaci wojen, błąd też powodzi itp. — tyfus brzuszny znajduje wówczas specjalnie podatny grunt dla swego rozwoju i przybiera formę masowej epidemii. Tyfus brzuszny jest chorobą zakaźną, wywołaną przez prątek durowy. Po dostaniu się do organizmu człowieka, prątek ten wywołuje owróżdzenie na wewnętrznych ścianach jelit. Jednocześnie występuje wysoka temperatura, dochodząca nawet do 42 stopni C, z obniżeniami do 37 stopni C. Wysoka gorączka ogromnie wyczerpuje chorego. Oprócz gorączki mogą występować na skórze drobne plamki, zwłaszcza na brzuchu, no i charakterystyczne dla tej choroby otumanienie. W przypadku ciężkiego przebiegu choroby, wspomniane owróżdzenia mogą nawet całkowicie przebrać ściany jelit, zakazić jamę brzuszną i wywołać zapalenie błony brzusznej, które kończy się śmiercią.
W czasie choroby ściany jelit są ogromnie nadwątłone; często mały ucisk jamy brzusznej, wstanie z łóżka, a nawet przejście z pozojeji leżącej do siedzącej powoduje pęknięcie jelit i, jak już nadmieniono, śmiertelne zapalenie błony brzusznej. Następstwa po tyfusie brzuszny są również bardzo poważne. Między innymi, pod wpływem zaniku tkanek, można dostać chronicznego osłabienia nóg. Zdarza się czasami, że ktoś ma lekki przebieg choroby, t. zw. ambulatoryjny; w tym przypadku choroba nie zostawia żadnych następstw.
Zakażenie.
Bakcył durowy najlepiej czuje się w wilgoci, jest bardzo ruchliwy i opatrzone witkami.

W związku z tem okazji nabyła tyfusu brzuszego jest dużo. Przedewszystkiem należy tu wymienić zarażenie przez bezpośrednie zetknięcie się z chorym. Bakcył durowy wprowadzamy do naszego organizmu przez podanie ręki chorego, wynoszenie jego odchodów i moczu, używanie tych samych naczyń, odzieży, bielizny i pościeli, których używał chory.
Ponadto tyfus brzuszny przenosi się przez wodę.
Według przeprowadzonych statystyk, na sto przypadków tyfusu brzuszego, mniej więcej 70 proc. powstało przez kontakt z chorymi; w 14 proc. źródłem choroby jest woda, mleko itp. środki spożywcze. Pozostały odsetek zachorowań przypisuje się noszeniu odzieży, bielizny itp. po osobach chorych na tyfus.
Zachodzi pytanie, co robić, aby zmniejszyć możliwości zarażenia się. W myśl kardynalnej zasady, po każdym przyjeździe do domu (zwłaszcza o ile mieszkamy w mieście) i przed każdym jedzeniem — bezwzględnie należy myć ręce. Owoce i jarzyny trzeba starannie myć wodą, i nigdy nie należy pić surowego mleka słodkiego. Nie wolno używać tych rzeczy, z którymi stykał się chory; odzież, bieliznę, pościel itp. można używać dopiero po zdezynfekowaniu. Po każdym wyświeceniu odchodów chorego i po każdym zetknięciu się z nim — należy starannie myć ręce oraz jamę ustną. Wogóle o higienę osobistą należy dbać bardzo.
Szczepienia.
Higiena osobista jeszcze nie wystarczy. W pomoc przychodzi tu jeszcze higiena społeczna. O jej stan dbają władze administracyjne i sani-

tarne. Jednym ze sposobów zapobiegania epidemii tyfusu brzuszego i ograniczania liczby zachorowań jest przeprowadzanie powszechnych szczepień. Masowe szczepienia ochronne odpowiednie władze przeprowadzają wyłącznie dla dobra społeczeństwa. Ogół ludności musi sobie zdawać sprawę, że osobista higiena jeszcze nie wystarcza. Tyfus brzuszny przychodzi do miast głównie z okolic podmiejskich i wiejskich, gdzie zarówno higiena osobista, jak i społeczna pozostawiają jeszcze bardzo wiele do życzenia. Nigdy nie wiadomo co jemy i pijemy, względnie co będziemy jeść i pić.
Na podstawie statystyki przedwojennej, przeciętna roczna liczba zachorowań na tyfus brzuszny przedstawia się na ziemiach polskich następująco (dane w nawiasach odnoszą się do zgonów): 1921 do 1925 — 19.295 (1.546); 1926 do 1930 — 15.288 (1.179); 1931 do 1935 — 15.425 (1.37); 1936 do 1938 — 15.944 (1.161). W miastach liczących 100.000 i więcej mieszkańców, na dnr brzuszny zmarło w 1937 — 397, a w 1938 — 320 osób.
Z tyfusem Brzuszny nie ma żartów w okresie wojny. W porównaniu z okresem pokojowym, w czasie wojny ludność odżywia się gorzej, a warunki mieszkaniowe pozostawiają wiele do życzenia, gdyż przeciętna liczba mieszkańców na izbę mieszkalną uległa zwiększeniu; w związku z tem warunki higieniczne obecnie nie mogą stać na tym poziomie co przed wojną. Komu mile jest zdrowie i życie, oraz kto bierze pod uwagę zdrowie pozostałych osób w rodzinie, ten nie uchyla się od szczepień przeciwtyfusowych, pomny, że lepiej zapobiegać, jak leczyć.

Godne nagany...

Onegdaj plac rozjezdny u wylotu ul. Starowisłnej był widownią przykryj sceny, której epilogiem był nieszczęśliwy wypadek. Notujemy to, podkreślając fakt ten jako wyjątek; z tego jednostkowego zdarzenia nie można wyciągnąć wniosku, który byłby krzywdą dla ogółu.
Rzecz się zdarzyła przy wysiadaniu z tramwaju. Publiczność krakowska umie tę nietławą sztukę przeprowadzać szybko, sprawnie, bez nerwów, a jeśli się kiedyś w takiej chwili odezwie reakcja, zjawia się ona raczej na wesoło. Lecz tym razem było inaczej.
Tuż przy schodach stał staruszek w wieku bliskim lat osiemdziesięciu. Popychany, z trudem utrzymał się na zdobytemi niujsu, a gdy wóz stanął i ruszył się kierowód wysiadających, nie umiał i nie mógł wysiąść, by sobą nie grodzić drogi. Mimo to wychodzący dość zręcznie zdołali go wyminać z wyjątkiem ostatniego z nich, który ramieniem brutalnie objął starca za szyję, ściągając go z pomostu i jeszcze jakby dla uzasadnienia swego barbarzyńskiego postępowania przystanął, wygrażając swojej ofierze: „Ja cię, nieboże, nauczę!” Ten, do którego ów przykłądny nauczyciel, młodzieniec dwudziestoparulatni, kierował słowa pogroźki i nagany, chwyciwszy się kurezowo poręczy wozu, usiłował wrócić na platformę, lecz nagle wóz ruszył i zwałił staruszkę pod siebie i włócił go — na szczęście na zewnątrz kół, tulając go gwałtownie po bruku. Porwał się z tłumem stojących kilku, wyciągnęli nieszczęśliwca z jezdni na wyspę, a widząc, że daje znak życia, próbowali go podnieść i postawili na nogi. Gdy to się nie udało, wezwano pogotowie ratunkowe.
Sprawca tego wypadku prawdopodobnie nie był już świadkiem skutków swego haniebnego zachowania się. Niechże się na tej drodze dowie, że jego pogroźka aż nadto się zrealizowała; niechże mu jego sumienie w pełni za to nagrodzi.

Nowy system poszukiwania zaginionych uchodźców i ewakuowanych z Warszawy.

(r) Od dnia wczorajszego biura Sekcji poszukiwania zaginionych Warszawian, znajdujące się przy centrali R. G. O. w Krakowie czynne są po dwudniowej przerwie w nowym, obszernym lokalu przy ul. Mały Rynek 8.
Kartoteka znajdująca się na drugim piętrze została uporządkowana i powiększona. Przydzielono również większą, niż dotychczas liczbę urzędników RGO, którzy obecnie załatwiają związane z poszukiwaniem osób najbliższych, krewnych i znajomych według nowego uproszczonego systemu zapewniającego szybsze i dokładne podanie informacji.
Podczas, gdy poprzednio składało się formularze wypełnione personaliami osób poszukiwanych na kilka dni przed otrzymaniem odpowiedzi z kartoteki, obecnie dzięki lepszym możliwościom lokalowym wszystko znajduje się w jednej sali.
Z jednej strony barjerki — stoi tłum inter-

santów, z drugiej stoliki. Formularze przeglądają się odradu i załatwia sprawę bardzo szybko i sprawnie. W kilka minut po zgłoszeniu zapytania urzędnik lub urzędniczka wywołuje nazwisko osoby poszukiwanej i udziela informacji, względnie o ile osoby takiej niema w kartotece, bierze adres poszukującego, aby w razie otrzymania jakiegokolwiek wiadomości przesłać ją bezzwłocznie.
Przy tak zreorganizowanym sposobie udzielania informacji o osobach zaginionych, praca idzie prędzej z pożytkiem dla interesantów, którzy oszczędzają wiele czasu, co jest bardzo ważne, jeśli się weźmie pod uwagę, że wiele osób przyjeżdża do Krakowa tylko na jeden dzień, a schroniska i domy noclegowe są przeciążone. Obecnie więc każdą sprawę w dziale informacji o zaginionych można załatwić w ten sposób, aby przyjechać do Krakowa rano i przed wieczorem powrócić do miejsca zamieszkania.

Przetwórczość roślin oleistych.

Dla celów przetwarzania roślin oleistych znajduje się w GG. szereg olejarni, z których jedna jest wyposażona nawet w t. zw. urządzenia ekstrakcyjne. Trzy olejarnie posiadają urządzenia rafinacyjne.
Uzyskiwanie olejów za pomocą urządzeń ekstrakcyjnych pozwala na większą jego eksploatację, wobec tego z punktu widzenia gospodarczego przynależałoby mu należeć bardzo duże znaczenie. Jeżeli chodzi o stężenie olejów, to w tej chwili odpowiednio nowoczesnie urządzone zakłady jest już na ukończeniu. Zakład ten będzie pierwszym tego rodzaju zakładem w GG. Da on w rezultacie wielkie uproszczenie i ułatwienie w uzyskiwaniu stężonego tłuszczu, tego ważnego surowca podstawowego w produkcji margaryny.

Jeżeli mówimy o olejach, to olej rzepakowy zajmuje stanowiska dominujące, podczas gdy olej uzyskiwane z lnu, maku, słonecznika, gorczycy itd. otrzymuje się w mniejszych ilościach. Większą część otrzymywanych w wyżej wspomniany sposób olejów jadalnych oddaje się w postaci płynnego oleju rafinowanego, albo oleju stężonego fabrykoma margaryny. Dalsze ilości oleju surowego rafinuje się i albo przeznaczają na cele aprowizacyjne, albo też oddaje się zakładowi przetwórczym, jak również rolnikom uprawiającym rośliny oleiste, jako dostawy zwrotne.
Jeżeli chodzi o produkcję margaryny w okręgu krakowskim, to w tej chwili produkuje ją jedna fabryka. Fabryka ta zaopatruje w swoje wyroby okręg krakowski i radomski.

— Tak odpowiadam. — Podobno czołg stoi przed bankiem. Mówiono nam, że można przejść z rękoma podniesionymi do góry.
— Pójdzie pan?
— Już idę, — mówię, wychodząc z bramy.
— Zaraz, zaraz, niech pan poczeka. Ja pierwszy spróbuję. Może strzela, a pan taki młody.
— Dlaczego ma pan iść pierwszy? Kula może każdego dosięgnąć, oponuję.
— Stary już jestem. Nic po mnie. Niech pan mnie posłucha.
Staruszek bez dalszej zwłoki przewiesza laskę przez ramię. Wysocko podnosi ręce do góry. W jednej ręce trzyma sznurkowy koszyczek. Rusza wolno przed siebie.
Serce mi wali, jak młotem. Słabochny staruszek... Idzie nie oglądając się... patrzy prosto przed siebie. Już jest na jezdni.
Cisza...
Idzie... idzie...
Nikt nie strzela...
Nikt nie strzelił... przeszedł!
— Idę! Jeśli przejdę, niech pan także pójdzie.
Podnoszę ręce wysoko i ruszam wolno przed siebie.
Kończy się mur po przeciwnej stronie ulicy. Jest!!!
Czarne cielsko „Tygrysa” znajduje się zaledwie o jakieś kilkadziesiąt metrów. W wieżycy czołgu, wychylony do pasa, siedzi żołnierz przy karabinie maszynowym.
Już mnie spostrzegł!...
Lufa karabinu obraca się w moim kierunku. Idą wolno patrząc, jak zahypnotyzowany w jej czarny otwór. Rohi mi się trochę ciepło i nogi stają się jakby gumowe. Jest przecież pewna różnica między mną a staruszkami...
Lufa karabinu zatrzymuje się i... zaczyna mnie „prowadzić”.
Nie strzela!

Chciałoby się jednym skokiem przeskoczyć za bezpieczne mury domów, a tymczasem muszę iść około pięćdziesiąt metrów otwartą ulicą. Jeden gwałtowny ruch może spowodować śmierć.
Lufa karabinu towarzyszy mi aż do następnej strony ulicy.
Kiedy wszedłem w Bracką, miałem na plecach mokrą koszulę. Po kilku minutach lekka także przyszła ulica. Ruszam dalej. Od Placu Napoleona — obstrzał. Trzeba wycekiwać momentu i biec. Złota dochodziśmy do Marszałkowskiej. Obstrzał, ale niegroźny. Przebiegamy. Idziemy Złotą. Zielna pod obstrzałem. Przebiegamy pojedynczo.
Gorzej jest przy przejściu na Wielkiej. Z hotelu z Chmielnej bez przerwy dwa „erkaamy” Krzyżowy ogień.
Zatrzymujemy się. Co robić? Kilka śmielszych osób próbuje szczęścia. Udaje im się, ale kule, jak groch sypią się na jezdnię i mury domów. Dość długo czekamy, bo po przebiegnięciu kilku osób obstrzał przeszedł w ciągły ogień.
Zaczynam się denerwować. Czas płynie...
— Spóbuje — postanawiam.
Przykucam przy murze. Opieram się silnie plecami. Ogień urywa się na kilka sekund. Odbijam się silnie rękoma i nogami od muru i kilkoma skokami przeskaczam ulicę.
Posypały się kule. Za późno. Jestem już w domach.
Czekam na lekarke. Trwa to znów dłuższą chwilę, a potem kobieta cofa się do bramy. Idę dalej sam.
Na Złotej spotykam pierwszy liczniejszy oddział powstańcy. Myny dziańskie, wzrok skupiony. Na lewych ramionach opaska „A. K.”.
Dopiero później na rozkaz przeniesiono opaski na prawe ramię. Uzbrojenie bardzo dobre. Idą do akcji.
Coraz więcej wojska.
(Ciąg dalszy nastąpi).

